**עד** מוצאי י"ט האחרון של חג. לקמן בפ' לולב וערבה (דף מו: ושם) מפרש מאי שנא מאתרוג דשרי ביום טוב האחרון ומסיק משום דסוכה אי אתרמי ליה סעודתא בין השמשות בעי למיכל בסוכה ומיגו דאיתקלאי לבין השמשות איתקלאי לכולי יומא אבל אתרוג לא חזי בין השמשות דמעיקרא קדיש נפיק ביה ואף על גב דממ"נ מוקלה הוא בין השמשות דשמא יום הוא והוי שביעי של חג לא שייך כי האי גוונא לאוסרו בשמיני במיגו דאיתקלאי לבין השמשות מאחר דלא נאסרה אלא מחמת יום שעבר וכן משמע בפ"ד (שם) גבי הפרש ז' אתרוגים לז' ימים דאמרינן התם דכל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה למחר ולא אסרינן למחר אף על גב דאיתקלאי בין השמשות משום ספיקא דיום שעבר ומהאי טעמא גבי שבת ויום טוב בפ"ק דבילה (דף ד.) דאמר רב נולדה בזה אסורה בזה מפרש טעמא משום הכנה ולא בעי למימר מיגו דאיתקלאי אע"ג דרב כרבי יהודה סבירא ליה[ט] דאית ליה מוקצה וכן שני ימים טובים של גליות דנולדה בזה מותרת בזה ובפרק בכל מערבין (עירובין דף לו.) גבי לגין של טבול יום שמלאוהו מן החבית של מעשר טבל ואמר הרי זה תרומת מעשר לכשתשך דבריו קיימין ואם אמר ערבו לי בזה לא אמר כלום משום דסוף היום של ע"ש קונה עירובו או משום דבעינן סעודה הראויה מבעוד יום הא אם תחילת יום של שבת קונה עירוב ולא בעי סעודה הראויה מבעוד יום הוי עירוב ולא אמרינן לאו ראויה היא בשבת מיגו דאיתקלאי בין השמשות משום יום שעבר וכל הני לא דמו לסוכה דאסרינן משום דאי אתרמי ליה סעודתא בין השמשות אף על גב דלא מיחייב למיכל בה אלא משום ספיקא יום שעבר (ח) שאני סוכה דמכל מקום חייב למיכל בה מחמת מה שיהיה ומאן דאסר התם אתרוג אפילו בשמיני ופירש שם בקונטרס מיגו דאסור בין השמשות בשמיני משום דספק יום דשביעי הוא איתקלאי לכולי יומא אלמא אהני מיגו דאיתקלאי משום יום שעבר לאסור בשמיני לא יתכן דאפילו רב אסי דאסר בילה פ"ק דבילה (דף ד:) בשני ימים טובים של גליות לא אסר אלא משום דמספקא ליה אם קדושה אחת הן או לא אלא היינו טעמא משום דגזר אתרוג אטו סוכה ומיהו אין ראיה מרב אסי למאי דגרים לקמן פ' לולב וערבה (דף מו:) הפרש שבעה אתרוגים לשבעה ימים רב אסי אמר כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה למחר דקסבר לכולי יומא איתקלאי ותו לא ושרי ליה למחר ולא אסר ליה במיגו דאיתקלאי לפיכך דוחק התלמוד לפרש טעמא גבי בילה משום דמספקא ליה והפרש שבעה אתרוגים לשבעה ימים דקאמר רב בפ' לולב וערבה כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה לאלתר אע"ג דרב כר' יהודה סבירא ליה לא אסר למיכלה ביומא במיגו דאיתקלאי דלמצותה לחודה איתקלאי ותו לא והיכא דמיקלע שבת במוצאי יום טוב[ט] של חג נוהגין איסור להסתפק מנויי סוכה עד מוצאי שבת ולכאורה שרי דמאיזה טעם נאסור [אי] משום דקדושה אחת היא שבת ויום טוב האמר רב פ"ק דבילה (דף ד.) הלכה כאבעה זקנים ואליבא דר' אליעזר דאמר שתי קדושות הן ואי משום הכנה מה הכנה יש כאן: **נויי** סוכה. קרמים הפרוסים למעלה לגוי אין ממעטין בסוכה גבוהה מכ' להכשירה דלאו מין סככה הוא דאי סככה הוי הוה מיפסל משום דמקבל טומאה ולאו לפוסלה משום פחותה מי' כך פירש בקונטרס ולא דמי להוצין יורדין לתוך י' דפסלינן לעיל (דף ד.) משום דירה סרוחה דשאני הכא דלגוי עשויין: **שלוחי** מצוה אנן. וכגון שהיו מתבטלים מן המצות[ז] אם היו מחזרין אחר סוכה אחרת[ו]: **ובלבד** שלא יהיו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה. מן הדין אפילו גבוהין י' שרי דלא חשיבי אהל להפסיק כיון דאין בגגו טפח דהא בשילהי פירקין (דף יט:) מסקינן דכן הלכה סוכה העשויה כמין גריף פסולה לפי שאין לה גג דשפועי אהלים לאו כאהלים דמו ומינה דייק רב יוסף בגמרא דמותר לישן בכילת חתנים בסוכה והא דאסרינן הכא גבוהין עשרה היינו מדרבנן ודוקא בנקליטין דקביעי אבל כילת חתנים דלא קביעי אפילו גבוה י' שריא כי היכי דהחמירו בקינופות לאסור אפילו אין גבוהין י' משום דקביעי ובכילת חתנים[ז] דלא קביעי שרי אפילו בית לה גג וכדאמרינן לאידך לישנא דנקליטין לגבי כילה[ח] קביעי אי נמי בהכי פליגי הנך תרי לישני ועל כרחך בהא פליגי הנך תרי לישני דלא אפשר לומר דפליגי בית לה גג ואינה גבוהה י' דלישנא בתרא אסור דהא בהדיא בגמרא תרגמא שמואל למתניתין דהכא[ט] בגבוה י': **מוציא** ראשו חוץ לכילה וקורא ק"ש. לא חיים שמואל לגבו רואה את הערוה [כת"ק בברכות כד: כה:]: אי

הכל לפי תנאו. וכגון דאמר איני בודל מהם כל בין השמשות של יום טוב הראשון דלא חל קדושה עליהו והכי מוקים לה במסכת בילה בהמביא (דף ל:) ותנאה אחרינא לא מהני בהו. קתני מיהת סדינין והיינו סייעתא: דילמא מן הצד. לדפנות קאמר אבל למעלה אימא לך אפילו לגאותה נמי מסכך במקבל טומאה קרי לה: אין ממעטין. קרמין הפרוסין למעלה לגוי אין ממעטין בגבוהה מעשרים להכשירה דלאו מין סככה מינהו דאי סכך הוו הוה מיפסלה משום מקבל טומאה ולא לפוסלה משום פחותה מי': ומן הצד ממעטין. לה משיעור ז' טפחים דהא אינה מחזקת ראשו ורובו ושולחנו: **איטמישא**. מישורה במיס: **והא** קחזו לה **דרטיבא**. שהיא לחה ומוכחא מילתא דלגבה שטחוה ולא לסכך: **לכי יבשה קאמינא לך**. דתשקלה: **נויי סוכה**. סדינין הפרוסין תחת סכך לגוי: **פסולה**. משום אהל מפסיק ואשתכח דלא גני בסוכה ולרב נחמן כיון דלגוי סוכה יהבינהו בטלה[ג] לגבה: **רב נחמן**. אב בית דין היה ונגיד ומנוה בבית ראש גולה ועושין על פיו: **שלוחי מצוה אנן**. להקביל פני ראש גולה דחייב אדם להקביל פני רבו ברגל[ד] ופטורין כדתנן לקמן (דף כה.) שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה: **בילה**. הפרוסה סביבות המטה ואע"פ שיש לה גג שאין גגה משופע כשל נקליטין אלא שוה כשל קינופות: **והוא שאינה גבוהה עשרה**. מן המטה דבגיר מגודה עשרה לאו אוהלא הוא: **הא לא קתני הכי**. בברייתא דמפרש להו בגוה דהכי תנא נקליטין שנים כדפירשתי לעיל יוצאין בראשנע המטה למראשותיה ולמרגלותיה: **דקביעי**. אבל בילה לא קביעה בחזקה כקינופות הלכך כי לא גבוהה עשרה לא חשיב: **התם דלמפסל סוכה**. קאתייה משום סוכה תחת סוכה: [ז] **בהכשרה כך פסולה**. כל כמה דלא מקרייא עליונה סוכה לא מיפסלא תחתונה: **הכא דלשוייה אוהלא**. שלא יש תחתיו אבל שאר הסוכה כשרה: **בציר מעשרה נמי הוי אוהלא**. היכא דקביעה: **וקורא קריאת שמע**. דכיון דלאו אהל הוא לא אמרינן למקום שרובו שם ראשו נזרק וליתסר משום לא ירא אך ערות דבר[ז] אלא הרי הוא כמוליא ראשו חוץ לחלוקו: הכי

עד מוצאי יום טוב האחרון של חג ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו דלמא מן הצד אתמר[ח] נויי סוכה אין ממעטין בסוכה אמר רב אשי [אוצר החכמה] ומן הצד ממעטין מנימין עבדיה דרב אשי איטמישא ליה כתונתא במיא ואשתטחא[ג] אמטללתא אמר ליה רב אשי דלייה דלא לימרו קא מסככי בדבר המקבל טומאה והא קא חזו ליה דרטיבא לכי יבשה קאמינא לך אתמר נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה רב נחמן אמר כשרה רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי [ד]פסולה רב חסדא ורבה בר רב הונא איקלעו לבי ריש גלותא אגבינהו רב נחמן בסוכה שנוייה מופלגין ממנה ארבעה טפחים אשתיקו ולא אמרו ליה ולא מידי אמר להו הדור בהו רבנן משמעתייהו אמרו ליה[ח] אנן שלוחי מצוה אנן ופטורין מן הסוכה אמר רב יהודה אמר שמואל [ה]מותר לישן בבילה בסוכה אע"פ שיש לה גג והוא שאינה גבוהה עשרה תא שמע הישן בבילה בסוכה לא יצא ידי חובתו הכא במאי עסקינן כשגבוהה עשרה מיתיבי [ו] הישן תחת המטה בסוכה לא יצא ידי חובתו הא תרגמה שמואל במטה גבוהה עשרה ת"ש או שפירם על גבי קינופות פסולה התם נמי דגביהי עשרה והא לא קתני הכי דתניא נקליטין שנים וקינופות ארבעה פירם על גבי קינופות פסולה על גבי נקליטין כשרה ובלבד שלא יהיו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה מכלל דקינופות אף על פי שאין גבוהין עשרה שאני קינופות דקביעי והרי סוכה על גבי סוכה דקביעא ואמר שמואל כהכשרה כך פסולה אמרי התם דלמפסל סוכה בעשרה הכא דלשוויי אוהלא בציר מעשרה נמי הוי אוהלא אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל הישן בבילה ערום מוציא ראשו חוץ לבילה וקורא קריאת שמע מיתיבי הישן בבילה ערום לא יוציא ראשו חוץ לבילה ויקרא קריאת שמע הכא במאי עסקינן כשגבוהה עשרה ה"נ מסתברא מדקתני סיפא הא למה זה דומה לעומד בבית ערום שלא יוציא ראשו חוץ לחלון ויקרא קריאת שמע שמע מינה

ובית

מסורת הש"ס עם הוספות

ח) [לקמן דף כו. ע"ש], ג) לקמן כ:, ג) ר"ה טז:, ד) ב"מ קיד:, ה) שבת קנו:, ו) עי' תוס' לקמן כה. ד"ה שלוחי.

רבינו חננאל

בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזים ואפרסקין כו' אסור להסתפק מהן עד מוצאי יו"ט האחרון. **ואם התנה עליהן**. בשעה שעיטרה ע"מ שיסתפק מהן כל ימי המועד מותר להסתפק מהן אפילו ביום טוב קתני מיהא עיטרה בקרמין ובסדינין כרב חסדא. **ודחי רב אשי** דלמא כי מכשר האי תנא בעיטרה מן הצד אבל תחת הסכך פסולה ודלא כרב חסדא. **עבדיה דרב אשי איטמישא כתנתיה במיא** ושטחה ע"ג סוכה כדי להתייבש וא"ל הסר אותה שלא יאמרו הרואין אותה ע"ג סכך הסוכה דמסככין בבגד ופשוטה היא ח) פירוש הסדינין שמעטרין הסוכה בהן שאינן דבוקות בדפנות אלא אמרו פסול' וקיי"ל יחיד ורבים הלכה כרבים. **אמר רב יהודה אמר שמואל** מותר לישן בכילה בסוכה אע"פ שיש לכילה זו גג טפח ובלבד שלא תהא גבוהה (ששה) [עשרה] טפחים. **ואקשינן** עליה ממתני' דקתני הישן (במטה) [תחת המטה] בסוכה לא יצא י"ח ומשני במטה גבוהה י' טפחים. **והרי קנופות** דאינן גבוהות י' טפחים דתניא בהדיא נקליטין שנים וקנופות ד' פירס ע"ג קנופות פסולה ע"ג נקליטין כשרה ובלבד שלא יהו נקליטין גבוהין מן המטה עשרה טפחים מכלל דקנופות אע"פ שאין גבוהה עשרה טפחים פסולה. [**ושנינן**] **ודאי שאני קינופות דקביעי** במטה ואפילו פחות מי' כיון דקביעי אהל הן. **והרי סוכה** אע"ג דקביעה ואמר כהכשרה כך פסולה כלומר אינה עליונה חשובה אהל עד שיהא בה חלל י' טפחים. **ודחינן** התם לגבי סוכה ע"ג סוכה דלמפסלא לסוכה קא אתי בעי' שמואל י' טפחים ואמר כהכשרה כך פסולה אבל הכא ג) בכילה דלשוויא אהלא קא בעי בבציר מי' טפחים לא הוי אהלא. **הא דאמר שמואל הישן בכילה ערום** מוציא ראשו חוץ לכילה וקורא ק"ש אוקימנא בשאינה גבוהה י' טפחים (וכי הכילה) [ולכן] אמרינן חזינא לה כמאן דחביטא רמיא על גופו היא וכלבוש עשוי אבל אם היא עשרה טפחים לא יוציא ראשו חוץ לחלון ויקרא. **דייקינן מנה** מדקתני למה זה דומה

חשק שלמה על ר"ח

ח) נראה פשוט דחסר כאן ול"ל נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה. פירוש

עין משפט נר מצוה

סה א מיי' פ"ה מהל' סוכה הלכה יח סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרלד סעיף ג:
סו ב מיי' שם סמג שם טור ש"ע א"ח סי' תרכט סעיף יט:
סז ג מיי' שם הלכה כג סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכז סעיף ב:

הגהות הב"ח

(ח) תוס' ד"ה עד מוצאי וכו' דשאני סוכה דמכל מקום וכו' בין השמשות דשמיני משום:

ליקוטי רש"י

**עד מוצאי יו"ט האחרון.** והכא מוקצה למצוה איכא מוקצה דאיסור ליכא דאי משום סחירת אהל כי מטא חולו של מועד לשתרי דומיא דגר שכבה [שבת מה.]. **שלוחי מצוה אנן.** שבאנו לשמוע הדרשה ולהקביל פני ריש גלותא [לקמן כו.]. **לא יצא.** דאהל מפסיק בינו לסוכה ועיקר ישיבת הסוכה אכילה שתיה ושינה [לקמן כ:].

הגהות וציונים

ח) בדפו"ר הגי' **תנא** וכ"ה ברי"ף ובראב"ש וכתב בדק"ס שכ"ה ישר דלשון אתמר רגילה הגמ' לומר במקום שמביאה פלוגתא דאמוראי: ג) בכת"י **ושטחיה**: ג) בדפו"ר **בטלי** לגבה: ד) ד"ה כהכשרה היא דיבור אחד עם ד"ה התם ומה שנחלק לשני דיבורים הוא ט"ס (מנחם משיב נפש, מראה אש, דק"ס): ה) בב"י סי' תרס"ז מעתיק לשון התוס' במוצאי יו"ט **האחרון**: ו) בדפו"ר איתא מן **המצוה** ועיין הגהות יעב"ץ שמקיים הגי' שלפנינו: ז) צ"ל **ובכילה** (מראה אש): ח) צ"ל **כילת חתנים** (מראה אש): ט) בתוס' הרא"ש הלשון למתניתין דהישן:

הסדינין כו' אלא פרוזות מהדופן ד"ט ר"ג אמר כשרה ורב חסדא ורבה בר רב הונא אמרו פסולה וקיי"ל וכו'. ג) לפי סוגיית הגמרא אקינופות קאי לשוויה אהלא היכא דקביעא כמו קינופות בציר מי' נמי הוי אהלא. ודברי רבינו ל"ע.